

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

NYHEDSBREV NR. 52, JUNI 2019

ISSN: 1904-1233

REDAKTØRENS SPALTE

Kære læsere!

Societas Heraldica Scandinavica fejrer i år 60 år med heraldik og markerer jubilæet med fest banketten under konferencen i Oslo, men også med en ny bog med heraldiske Ex Libris. Bogen præsenteres i dette nyhedsbrev. Samtidig skal også Norsk Heraldisk Forening ønskes til lykke med de 50 år og en vellykket konference i Oslo. Der er glædelig stor interesse også i udlandet for initiativet med oprettelsen af Antti Matikkalas legat, alle er velkomne til at bidrage så der kan gives unge heraldiske forskere støtte til deltagelse i internationale konferencer. Man kan endnu nå at bestille det nye trebindsværk om våbenerne i Sveriges Ridderhus til særpris, det bliver givetvis et standardværk om svensk adelsheraldik.

Tak til dette nummers bidragsydere, redaktøren tager som altid imod ethvert bidrag, stort eller lille og altid lige velkomment. Bidrag sendes til ct.von.christierson@webspeed.dk . Og hermed god læselyst og ønsket om en god sommer.

Carl-Thomas von Christierson

INDHOLD

- S. 1: REDAKTØRENS SPALTE
- S. 2: PERSONALIA
- S. 3: ANTTI MATIKKALAS LEGAT
- S. 4: NY EXLIBRISBOG
- S. 5: DROTNING SOPHIES ANTAVLA
- S. 7: INTERNATIONAL HERALDRY DAY
- S. 8: LUNDS HERALDISKA SÄLLSKAP
- S. 9: VÅBENSKJOLDENE PÅ SVERIGES RIDDERHUS
- S. 10: EN LUSTAVANDRING BLAND NEAPELS HERALDIK

PERSONALIA

På generalförsamlingen som avhölls i Oslo den 30. maj 2019 utföll valet till styrelsen för SHS således:

ORDFÖRANDE

Martin Sunnqvist (nyval)

LEDAMÖTER

Nils G. Bartholdy (omval)

Ronny Andersen (omval)

Niels Arne Dam (omval)

Carl-Thomas von Christiernson (omval)

Hans Trebbien (nyval)

Charlotte Hvas Ginnerup (nyval)

Claus K. Berntsen (omval)

Christian Thorén (omval)

Elias Sonnek (nyval)

Kaare Seeberg Sidselrud (omval)

Øystein Ekroll (omval)

Wilhelm Brummer (omval)

John Strömberg (nyval)

Halldór Baldursson (omval)

REVISORER

Steen Clemmensen (omval)

Torben Birk (omval)

REVISORSUPPLEANTER

Lars Trägen (omval)

Kim Dohm-Hansen (nyval)

NY VALBEREDNING:

Henric Åsklund (omval), sammankallande Sverige

Anders Segersven (omval) Finland

Anton Pihl (nyval) Danmark

Geir Nordhus (nyval) Norge

Jón Þór Hannesson (nyval) Island

NYA MEDLEMMAR FEBRUARI-MAJ 2019:

Theod Adelswård, Lund, Sverige
Stefan Bede, Göteborg, Sverige
Hampus Busk, Stockholm, Sverige
Charles M. Hansen, Sausalito, CA, USA
Stefan Lægaard Simonsen, København, Danmark
Lars Middelboe Pedersen, Køge, Danmark
Robin Alexander Nissen, Sønderborg, Danmark
Kai Rambach Røhling, København, Danmark
Gaute Risholt, Bergen, Norge
Anders Segersven, Sjundeå, Finland
Erik Sicard Filtenborg, Ringkøbing, Danmark
Jonas Silfvermård, Jönköping, Sverige
Søren Skjold Ørts Strunk, Helsingør, Danmark
Knut Erik Strøm, Oslo, Norge
Henrik Svensson, Göteborg, Sverige

Alla hälsas varmt välkomna i SHS.

Vort medlem og tidligere medlem af styrelsen, Tom C. Bergroth, blev 16. maj tildelt kommandørkorset af Finlands Løves Orden. Det skete i sammenhæng med, at man samme dag på præsidentens slot i Helsingfors fejrede 100-året for Finlands Hvide Roses Orden.

ANTTI MATIKKALAS LEGAT

Till hedrandet av ordenshistoriker och styrelsemedlem i SHS Antti Matikkalas minne står Societas Heraldica Scandinavica och Académie Internationale d'Héraldique bakom inrättandet av "Antti Matikkalas legat".

Tanken är att samla in ett grundkapital varifrån stipendier till unga heraldiker kan utbetalas i syfte att bidra till deras deltagande i internationella heraldiska kongresser och kollokvier. Vid de senaste internationella heraldiska konferenserna har yngre forskare inbjudits att lägga fram resultat av deras forskning vilket har rönt stor framgång, och det ligger i både SHS's och AIH's intressen att utveckla detta och stöda yngre forskares arbete med heraldik och dess beröringspunkter med i första hand faleristik. Förslag till statuter skall utarbetas och godkännas i respektive styrelser, ett arbete som pågår som bäst. Bidrag till legatets grundplåt emottas redan nu, och den som vill hedra Anttis minne genom att bidra till legatet uppmanas att senast den 30 augusti 2019 betala in ett valfritt belopp till ett av SHS:s konton i respektive nordiska länder. Märk betalningen "Antti Matikkalas legat" och anför ditt namn. Alla som bidrar kommer – om inget annat meddelas – att framgå av den adress som sedan överlämnas till Anttis familj. Förhoppningsvis kommer initiativet att krönas med framgång och minnet av Antti och hans arbete därvid bevaras.

EXLIBRISBOG I FORBINDELSE MED HERALDISK SELSKABS 60-ÅRS JUBILÆUM

I anledning af Societas Heraldica Scandinavicas 60-års jubilæum i 2019 har selskabet som nr. syv i skriftserien *Heraldiske Studier* udsendt bogen *Nordiske Heraldiske Exlibris*, redigeret af selskabets fhv. formand, Peter Kurrild-Klitgaard.

Bogen indeholder 85 udvalgte bogejermærker, fremstillet i perioden fra 1950erne til 2019, der udmærker sig ved alle at indeholde et familievåben eller andre heraldiske elementer. Alle 85 er fra Danmark, Norge, Sverige eller Finland, og hovedvægten er lagt på bogejere og kunstnere med tilknytning til SHS. Blandt kunstnerne er Ronny Andersen, Arvid Berghman, Christian Blæsbjerg, Frederik Britze, Johannes Britze, Magnus Bäckmark, Bengt Olof Kälde, Gustaf von Numers, Jan Raneke, Vladimir Sagerlund, Sunil Saigal, Aage Wulff og Davor Zovko, samt fremtrædende kunstnere andetsteds fra, bl.a. Zdenko Alexy, Daniel De Bruin, Marco Foppoli, Bruno B. Heim og Gordon Macpherson.

Nordiske Heraldiske Exlibris er på 98 sider og trykt i farver og bestilles via order@heraldik.org på SHS hjemmeside. Pris 80 Dkr. for medlemmer og 100 Dkr. for ikke medlemmer, eksklusiv porto.

NORDISKE HERALDISKE EXLIBRIS Peter Kurrild-Klitgaard

HERALDISKE STUDIER 7

DROTTNING SOPHIES ANTAVLA I KLOSTERKYRKAN I NYKØBING

Lördag den 27. april avslutade Dansk Heraldisk Selskab vinterns aktiviteter med en utflykt till Nykøbing på Falster. I Klosterkyrkan befinner sig nämligen ett heraldiskt storverk i ordets egentliga mening, drottning Sophies enorma antavla. Som livgending fick hon som nybliven änka år 1888 allt krongods på Lolland-Falster, och i den lilla staden Nykøbing lät hon 1588–94 uppföra ett ståtligt renässansslott i stället för den gamla medeltida borgen. Som arkitekt använde hon Philip Brandin som också hade byggt slottet i Güstrow i Mecklenburg därifrån hon var hemma.

Av slottet finns just inget kvar i dag, däremot är hennes antavla bevarad. Hennes far, hertig Ulrich, hade i domkyrkan i Güstrow uppfört ett gravmonument för sig själv och sina två hustrur med antavlor, som gick fem generationer bakåt. Drottning Sophie kom från ett hov med stora genealogiska traditioner där arv och ursprung hade stor betydelse. På den antavla hon satte upp i den gamla klosterkyrkan år 1626 visas hennes 32 anor, var och en med porträtt, vapen och text. Här visas en mångfald nordtyska furstehus och överst till höger även Tysk-Romerska kejsaren.

Eftersom hennes son, prins Christian, den så kallade utvalda prinsen som skulle bli kung efter sin far Christian IV, efter Drottning Sophies död 1631 övertog livgedinget och vistades på Nyköbing slott, visas också anvapnen för honom och hans hustru, prinsessan Magdalena Sibylla av Sachsen.

Vid sidan av antavlan ses i kyrkan också topstycket från ett numera förvunnet staket framför koret. Det visar den utvalda prins Christians och prinsessan Magdalena Sibyllas vapen. Prins Christian blev i övrigt aldrig kung eftersom han avled innan sin far efter ett något utsävande liv.

Som kunnig ciceron och expert på området hade deltagarna museiintendent och ledamot i styrelsen för DHS Peter Kristiansen. Traditionenligt avslutades utflykten med gemensam lunch.

INTERNATIONAL HERALDRY DAY

Siden 2013 fejres over hele verden International Heraldry Day den 10. juni. IHD skal fokusere på heraldik i alle dens former. Uanset jurisdiktion, geografisk placering, skik og brug eller foretrukken stil eller periode er formålet at udbrede heraldikken, dens kunst og mange fornøjelser over hele verden. Initiativet blev taget af International Association of Amateur Heraldry (IAAH) hvor Tomasz Steifer udtrykte det således:

“...We propose that this international day of heraldry at 10 June. On that day, in the year 1128, in Rouen was knighted, by his future father in law, Henry I Beauclerc, Godfrey Plantagenet. Suspended during the ceremony on the neck of a young knight shield blue decorated six golden lions, is recognized by most of the heralds, for the first time in history, fully formed coat of arms.”

IHD fører som våben et blåt skjold hvori et oprejst egetræ i sølv hvorpå er anbragt en liggende leopard i guld. IHD har en Facebookside og både heraldiske foreninger såvel som private markerer dagen på forskellig vis. Således ses på næste side hvordan Lunds Heraldiske Forening planlægger at fejre dagen.

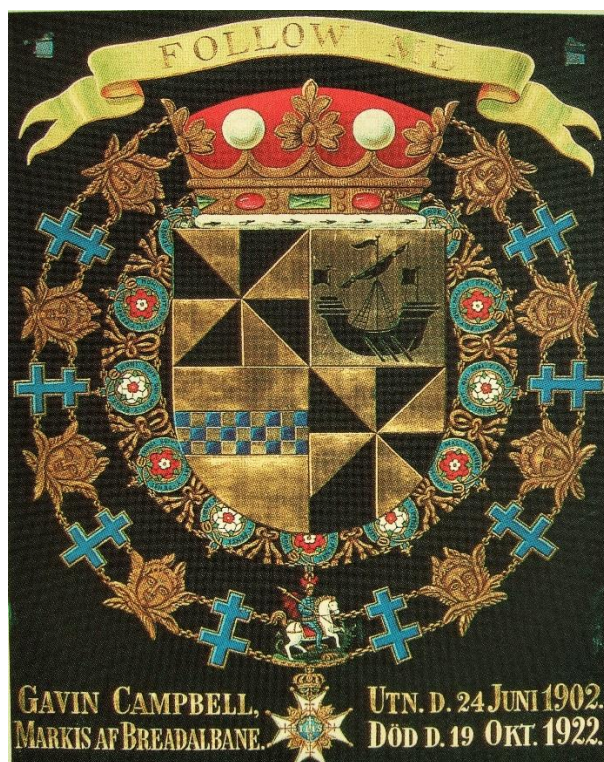
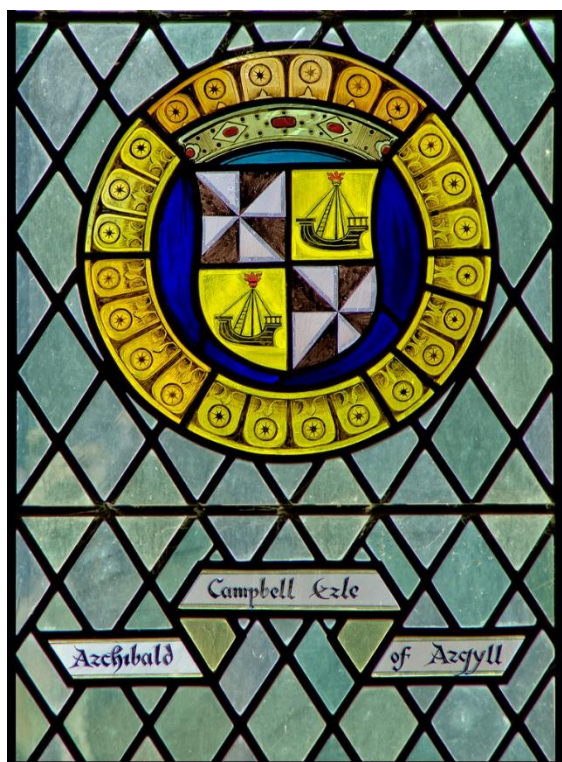
LUNDS HERALDISKA SÄLLSKAP

firar International Heraldry Day måndag den 10 juni kl. 18.00 med

“THESE ARE MY ARMS AND YOU CAN’T USE THEM!

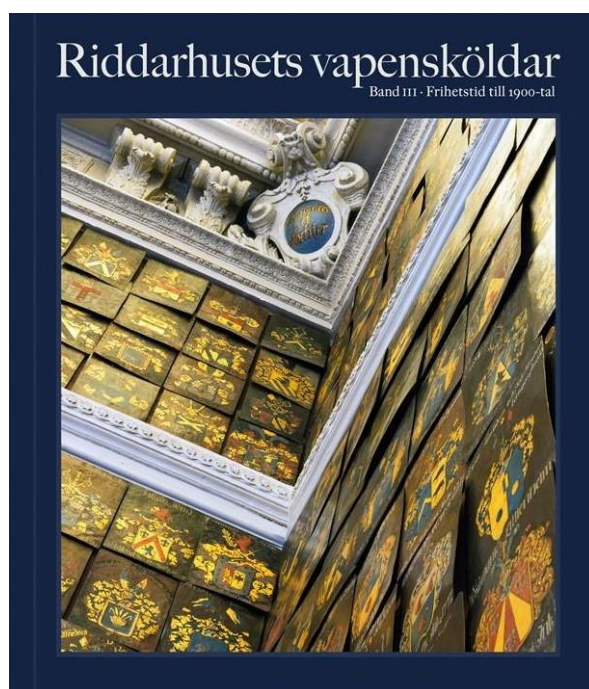
En kväll med skotsk heraldik

Carl-Thomas von Christierson berättar om den skotska heraldikens fascinerande värld, dess egenheter och traditioner. Speciellt omtalas heraldik och vapen omkring Clan Campbell. Med benäget bistånd av Pipe Major Kaj Larssen, ordförande för St. Andrew Society of Denmark, kommer även Piobaireachd (uttalas Piobroch) att demonstreras genom exempel på pipe music för Clan Campbell. A wee dram torde även komma på fråga och alla är välkomna kl. 18.00 i seminarierummet på Juridicum, Lilla Gråbrödersgatan 46. Efterföljande sits till självkostnadspris. Anmälning till sitsen till shl@heraldik.org.

VÅBENSKJOLDENE PÅ SVERIGES RIDDERHUS

Den 18. juni i år udgives et nyt værk i tre bind om våbenerne ophængt i salen på det svenske ridderhus. Den unikke samling på 2 331 malede kobberplader fra 1600-talet og frem er nyfotograferet af Gabriel Hildebrand og forsynes med forklarende tekster af heraldikeren og forfatteren Magnus Bäckmark. Dertil kommer et antal uddybende specialartikler i emnet. Ridderhuset kalder værket en heraldisk rejse gennem svensk historie, og sandt er, at hver introduceret slægt repræsenterer en del af Sveriges politiske og kulturelle historie og rummer skæbner og forhåbninger hos mennesker fra forskellige lande og samfundslag, alle med det til fælles, at de er blevet adlet. Krigere, valloner, skræddere og bønder står side ved side med kunstnere, videnskabsmænd, politikere og opdagelsesrejsende. Våbenskjoldene forklares og sættes ind i deres historiske sammenhæng. Det er en skattekasse fyldt af smukke billeder og

fängslende fortällinger, et uomgængeligt referenceværk for såvel den almindeligt slægt- og historieinteresserede som for den heraldiske kender.

De tre bind udgives af ridderhusets direktion og omfatter i alt 1 856 rigt illustrerede sider. Ridderhuset præsenterer værket ved en kulturaften tirsdag den 18. juni kl. 17:30-20:00. Magnus Bäckmark fortæller om bogen og der bliver reception i Stenhallen. Fri entré men begrænset antal pladser, tilmelding senest 13. juni på osa@riddarhuset.se . Svenska Heraldiska Föreningen planlægger en temadag om bogen til efteråret, mere om dette i et senere nyhedsbrev.

Bogen kan inden 18. juni forudbestilles i [webbutikken](#) på ridderhusets hjemmeside til specialprisen 1 800 svenske kroner inkluderet en eksklusiv kassette (ordinær pris 2 100 sv. kr.) eksklusiv fragt. Se mere på <https://www.riddarhuset.se/aktuellt/riddarhusets-vapenskoldar/> hvor der også er en lille trailer.

EN LUSTAVANDRING BLAND NEAPELS HERALDIK

Som så många andra italienska städer visar också Neapel fram sin heraldik som avspeglar stadens och ortens heraldiska historia och de många släkter som satt sina spår. Den intresserade behöver endast lyfta blicken från gatulivets myller för att upptäcka det rika heraldiska arvet.

Överallt ses stadens vapen, delat i guld och rött, Aragoniens färger eftersom Neapel var huvudstad i kungariket Bägge Sicilierna grundat av Alfonso, kung av Aragonien och kung av Neapel sedan 1442. Med murkrona är vapnet sedan 1941 stadens officiella vapen liksom stadens flagga är i guld och rött.

Vapen i domkyrkan Santa Maria Assunta

Kungarna av Aragonien av dynastin Trastámara hade som Neapels härskare föregåtts av dynastin Anjou. Charles av Anjou (d. 1285) blev år 1266 kung av Sicilien och Neapel och Anjouvapnet hittas på

flera ställen. Som kungar av Neapel förde Charles senare efterföljare också vapnen för kungariket Jerusalem, i silver Jerusalemskorset i guld och det ungerska Árpád vapen, sju gånger delat i rött och silver.

Karl I av Anjou

Neapels kungar av huset Aragonien har likaledes efterlämnat sig vapen. Exempelvis hittas i klostret San Martino dessa tre krönte vapen med Aragoniskölden åtta gånger kluven (i guld och rött). Den kvadrerade mittersta skölden fördes av Ferdinand eller Ferrante I av Neapel (d. 1494) som förutom Aragonien i fält 1 och 4 förde en två gånger kluven sköld i fält 2 och 3 för Ungern, Anjou-Sicilien och Jerusalem.

I San Martino klostret hittas även denna kvadrerade sköld, vars fält 1 och 4 visar vapnet för huset Castilien och Léon. Fält 2 är klivet och visar dexter Aragonien (simplificerat) och sinister Jerusalem och Ungern, alltså kungariket Neapel. Fält 3 är en klivet, dexter Aragonien och sinister för kungariket Sicilien och i sköldfotens mantelsnit ses Granada.

Det spanska Bourbonhuset regerade sedan 1700-talet de två kungarikena Sicilien och Neapel, som efter Napoleonkrigen år 1816 förenades i kungariket Bägge Sicilierna tills det 1860 uppgick i det förenade Italien. Det mycket sammansatta vapnet Bourbon-Bägge Sicilierna ses exempelvis både i San Carlo Operan och på golvet i Capella dei Borbone i Basilica di Santa Chiara.

Den sista kungen av Bägge Sicilierna Francesco II's mor var Maria Christina av Savoyen (1812–1836), helgonförklarad år 2014 av påve Franciskus vid en festgudstjänst i just Basilica di Santa Chiara. Även hon ligger begravnen i Capella dei Borbone.

Huset Savoyen blev som bekant kungar av det samlade Italien fram till år 1946. Savoyens stamvapen, i rött et vitt kors, pryder den imponanta, men inte vidare eleganta kungliga logen i San Carlo operan. Logen må i sanning karakteriseras som kungligt krönt.

Under vandringarna genom de smala gatorna i centrum passerar man otaliga gamla privatpalats, ytterst få ännu i privat ägo. Men också här visar heraldiken tillbaka till de ursprungliga ägarfamiljerna som i Palazzo Tufarelli i Via Benedetto Croce. Utanför ses överst i porten vapnet i marmor, men gå in i porten och titta upp i portvälvningen, där ses vapnet i färg.

Det är som en adress- eller besöksanvisning, det lilla marmorvapnet mot gatan visar vart man kommit, varefter det storslagna mottagandet sker i porten. Samma ses i porten till Palazzo dei duchi di Sangro i Vico San Domenico Maggiore påbörjat på 1500-talet. Vapnet i denna magnifika fresko i klara färger visar vapnet med ordenskedjor för Giovanni Battista de Sangro, hertig av Vietri i anledningen av hans bröllop med Beatrice d'Afflitto. Hjärtskölden visar Sangro i guld tre balkar i blått, 1 och 4 fältet d'Afflitto och 2 och 3 fältet Tolfa.

Carl-Thomas von Christerson